

Frivillighetsregisternemnda

Vedtak i Frivillighetsregisternemnda 4. oktober 2024

Sak 2024/931 - Tomrefjord Småbåtlag - org.nr. 975 601 978 - klage over vedtak om sletting av enhet fra Frivillighetsregisteret

Frivillighetsregisternemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, og medlemmene Shabneet K. Bains, Elisabeth Ekberg, Bernard Enjolras og Stian Slotterøy Johnsen

Sakens bakgrunn

- (1) Tomrefjord Småbåtlag (klager) ble registrert i Frivillighetsregisteret 20. september 2022.
- (2) Frivillighetsregisteret sendte 27. november 2023 et forhåndsvarsel til klager om at registreringsvedtaket av 20. september 2022 kom til å omgjøres, og at enheten ville slettes fra Frivillighetsregisteret. I forhåndsvarselet vises det til at Frivillighetsregisteret har mottatt opplysninger og dokumentasjon som tilsier at virksomheten ikke oppfyller kravene for å være en forening, og at klager derfor ikke er en registreringsenhet med rett til registrering, jf. frivillighetsregisterloven § 4. I forhåndsvarselet ble klager gitt anledning til å uttale seg om omgjøringsspørsmålet innen tre uker. Klager benyttet seg ikke av denne retten.
- (3) Frivillighetsregisteret fattet 4. januar 2024 vedtak om å slette foreningen fra registeret med den begrunnelse at foreningen ikke er en registreringsenhet.
- (4) Klager påklaget vedtaket 26. mars 2024. Klager anfører at båtlaget i 2015 fikk nytt styre som ønsket en modernisering av vedtekter og drift, og virksomheten har blitt drevet som en ideell forening siden. I 2022 ble det inntatt to nye bestemmelser i vedtektene (§§ 2 og 14) for at båtlaget skulle få godkjent registrering i Frivillighetsregisteret, og klager mener bestemmelsene viser at båtlaget drives som en ideell forening. Klager anfører videre at de ikke kan se at det er et problem at medlemmene opp gjennom årene har innbetalt innskudd til foreningen. Medlemmer som har meldt seg inn etter årsmøtet i 2007 har totalt innbetalt 53 000 kroner i innskudd per båtplass, mens medlemmer fra starten i 1974 har innbetalt innskudd på til sammen 35 000 kroner per båtplass. Klager opplyser videre at det i forbindelse med utskifting av foreningens gamle flytebrygger i 2023, ble vedtatt at alle medlemmene måtte betale et nytt innskudd på 28 000 kroner. Klager viser videre til at medlemmene ikke har økonomisk vinning ved sitt medlemskap. Når et medlem melder seg ut av laget, blir innskuddet tilbakebetalt. Båtplassen blir så overtatt av et nytt medlem, som betaler nytt innskudd.
- (5) Klager viser også til at båtlaget har virksomhet som kommer hele bygda til gode ved at de har gratis rampe for sjøsetting av båter, utleie av klubbhus til arrangementer, samt at

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

andre lag kan benytte seg av klubbhuset til en lav leiepris. I tillegg er området åpent for alle, og moloen blir flittig brukt til rekreasjon. Klager erkjenner at vedtektene inneholder noen små «bugs» ved at det henger igjen ord som «eie» og «kjøpe» fra tidligere vedtekter. Båtlaget skulle etter planen ordne dette på årsmøte i 2023, men enkelte medlemmer i foreningen hindret styret fra å behandle de nødvendige vedtektsendringene. Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.

- (6) Frivillighetsregisteret har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket og oversendte klagen med innstilling 6. juni 2024 til Frivillighetsregisternemnda for behandling.

Det rettslige grunnlaget

- (7) Det rettslige grunnlaget er lov 29. juni 2007 nr. 88 om register for frivillig virksomhet (frivillighetsregisterloven).
- (8) Det følger av frivillighetsregisterloven § 3 første ledd at registrering i Frivillighetsregisteret er en rett som tilordnes registreringsenheter som driver frivillig virksomhet, jf. frivillighetsregisterloven § 4.
- (9) Etter frivillighetsregisterloven § 4 første ledd bokstav a er en ikke-økonomisk (ideell) forening en registreringsenhet.
- (10) Frivillighetsregisteret har kompetanse til å rette en uriktig innføring i registeret, jf. frivillighetsregisterloven § 17 første ledd.
- (11) Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Frivillighetsregisternemndas vurdering

- (12) Tomrefjord Småbåtlag sin klage gjelder Frivillighetsregisterets vedtak 4. januar 2024 om å slette enheten fra Frivillighetsregisteret.
- (13) Det følger av frivillighetsregisterloven § 17 første ledd at registeret kan rette en uriktig innføring i registeret. I tilfeller hvor Frivillighetsregisteret har oppdaget at enheten ikke oppfyller vilkårene for registrering, vil dette medføre at enheten slettes fra Frivillighetsregisteret.
- (14) Etter frivillighetsregisterloven § 4 er det kun organisasjonsformene forening, stiftelse og aksjeselskap som kan være registreringsenheter. Klager er registrert som en forening, og må oppfylle kravene for organisasjonsformen «ikke-økonomisk (ideell) forening» for å anses som en registreringsenhet etter frivillighetsregisterloven § 4 bokstav a.
- (15) Hvilke momenter som må tas med i betraktning ved vurderingen av hva som utgjør en forening er ikke lovfestet, men fra den ulovfestede foreningsretten kan det utledes enkelte minimumskrav som må være oppfylt for at en sammenslutning kan karakteriseres som en forening. Det følger av ulovfestet foreningsrett at en forening er en selveiende sammenslutning bestående av medlemmer, som skal fremme et eller flere bestemte formål, jf. NOU 2006: 15 s. 31-32. En ikke-økonomisk forening må fremme et formål av ideell, sosial eller lignende art.

- (16) At foreningen er selveiende innebærer at det ikke er adgang til å tilbakeføre overskudd eller kapitalandel til noen, verken medlemmer eller andre, jf. NOU 2006: 15 s.32. Dette gjelder både under løpende drift, ved utmelding og oppløsning. Juridisk teori formulerer vilkåret som at det avgjørende er om medlemmene kan anses kompetente til å disponere over sammenslutningens nettoformue, se Woxholt, *Foreningsrett – med samvirkeloven*, 3. utg. 2008, s. 57, hvor han skriver:

«Imidlertid må det stilles ett negativt krav som vil være avgjørende for sontringen mellom foreninger og selskaper. I norsk rett kan denne grensen trekkes med utgangspunkt i en vurdering av om deltagerne kan disponere over sammenslutningens formue eller ikke. Det negative krav består da i at medlemmer av en forening, i motsetning til selskapsdeltagere, ikke kan beslutte å likvidere sammenslutningen og dele dens nettoformue.»

- (17) I vurderingen av om sammenslutningen er selveiende tas det utgangspunkt i vedtektene. Vedtektene setter rammer for foreningens virksomhet, og foreningen må selv sørge for at vedtektene gir et riktig bilde av hvordan forholdene er i praksis.
- (18) Det følger av klagers vedtekter § 2 at foreningen er en «frittstående juridisk person med medlemmer, og er selveiende. At den er selveiende innebærer at ingen, verken medlemmer eller andre, har krav på foreningens formue eller eiendeler [...]». Vedtektsbestemmelsen trekker i retning av at foreningen er selveiende, men er ikke alene avgjørende for vurderingen.
- (19) Det følger av klagers vedtekter [§] 7 at medlemmene deles i to grupper, medlemmer med båtplass og medlemmer uten båtplass. Det fremgår videre at tildeling og overdragelse av båtplass eller naust skjer etter ansiennitet, og at dersom noen som står på rullerende liste «kjøper naust forplikter [ein] seg også å kjøpe båtplass når ein er på topp på lista».
- (20) Av vedtektene [§] 8 fremgår det at:
- «Laget har forkjøpsrett dersom nokon vil selje båtplassen sin eller naustet. Livsarvingar til medlemmer har førsterett til å overta båtplass og naust. Innløysing av naust/båtplass skal skje etter «dagens pris» som er fastsett av årsmøtet».*
- (21) Vedtektene [§] 12 regulerer utleie av naust og båtplasser. Det fremgår av vedtektsbestemmelsen at styret «skal ha beskjed i frå naust/båtplasseigar når denne leiger ut til andre». Utover dette begrenser ikke vedtektene båtplasseier sin rett til å leie ut plassen.
- (22) Vedtektenes ordlyd, ved bruk av begrep som «eier», «kjøp» og «salg», indikerer etter Frivillighetsregisternemndas oppfatning, at enkelte medlemmer har eierskap til foreningens midler. Klager har erkjent at ord som «kjøp», «salg» og «eier» henger igjen fra tidligere vedtekter. Båtlaget skulle etter planen ordne dette på årsmøtet i 2023, men enkelte av foreningens medlemmer hindret styret fra å få tatt opp de nødvendige vedtektsendringene. Vedtektene utgjør rammene for foreningens virksomhet, og nemnda må legge til grunn vedtektene som de er. Det er derfor uten betydning for vurderingen at vedtektene er forsøkt endret på årsmøtet.

- (23) Selv om klager gjør gjeldene at medlemmene ikke har økonomisk vinning ved sitt medlemskap, er nemnda enig med Frivillighetsregisteret i at begrepsbruken innebærer at foreningen ikke fremstår som selveiende. At vedtektene § 2 fastslår at foreningen er selveiende er ikke avgjørende når øvrige vedtektsbestemmelser og annen innsendt dokumentasjon skaper tvil om klager er en selveiende forening. Det er klagers ansvar at vedtektene gir et riktig bilde av hvordan forholdene er i praksis. Frivillighetsregisternemnda har etter dette kommet til at klager ikke oppfyller kravene for å være en forening. Klager oppfyller ikke vilkårene som registreringsenhet etter frivillighetsregisterloven § 4 bokstav a.
- (24) Klager har ikke rett til registrering i registeret. Frivillighetsregisteret har kompetanse til å rette den uriktige oppføringen i medhold av frivillighetsregisterloven § 17 første ledd.

Konklusjon

- (25) Frivillighetsregisternemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Frivillighetsregisterets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur